

Ekologia w wielkim mieście

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY KOŁO MIEJSKIE W GLIWICACH

numer 1/2015

for the people, for the planet, for the future

Władca wszechświata

Aleksandra Józewicz

Taki tytuł nosi film, który opowiada o rządzących światem finansów regulach, gdzie nie liczą się ludzie, a zyski. Świecie, w którym wszystko podporządkowuje się jednemu celowi - zarabianiu pieniędzy - dużych pieniędzy. W tym świecie dobro ludzi i przyrody nie mają żadnego znaczenia. Film stanowi swoistego rodzaju spowiedź człowieka, który przez wiele lat był jednym z czołowych ekspertów ds. inwestycji w bankach mających swoje siedziby w Niemczech, potrafiącym zarobić dla swojej firmy nawet kilka milionów euro dziennie. Bohater Rainer Voss, emerytowany finansista, opowiada o swojej pracy, świecie finansów i narzędziach rynkowych. Przerazające w jego opowieści jest to, że instrumenty finansowe stały się tak bardzo skomplikowane, że trudno nad nimi panować, a to daje olbrzymie pole do nadużyć. Co gorsza, mówi o machinie, której nie da się już zatrzymać i jeśli na początku dało się z mniejszym lub większym skutkiem interweniować i przewidzieć sytuacje kryzysowe, o tyle teraz jest to zupełnie niemożliwe. Nikt nie jest już w stanie sprawdzić wiarygodności banków i instytucji finansowych, bo raporty, które ich dotyczą opierają się na tak wielu składowych, których nie sposób

zestawić i przeanalizować. Bankierzy mają świadomość, jak dużą władzę dysponują - często od ich decyzji zależą losy budżetów miast i państw, nie mówiąc już o indywidualnych inwestorach i zwykłych ludziach. Ci ostatni, choć bezpośrednio nie mają styczności ze światem wielkich finansów, najbardziej odczuwają skutki kryzysów na rynkach. W przeciwieństwie do „zwykłych” ludzi finansowa elita to zamknięty świat, można się do niego dostać jedynie poprzez całkowite oddanie się pracy na rzecz instytucji finansowej. Żeby się tam dostać i utrzymać, trzeba być bezwzględny, całkowicie oddany pracy, lojalny - ale przede wszystkim - umieć zarabiać pieniądze dla pracodawcy. System wynagrodzeń, premii i dodatkowych nagród powoduje, że bankierzy obracają się wyłącznie w swoim świecie, a „rodzina bankowa” jest zawsze na pierwszym miejscu.

Film prezentowany był podczas obchodów Dnia Ziemi, 22 kwietnia 2015 r. o godzinie 18.15 w kinie AMOK w Gliwicach. Przed filmem odbyła się prezentacja połączona z dyskusją na temat finansjalizacji natury. Czym jest finansjalizacja natury, co wiąże się z tym pojęciem i dlaczego mówimy

W tym numerze:

Władca wszechświata	1-2
Natura 2000 w Polsce	3-4
Batyskaf zwodowany	4
Bateria pomysłów	5

Ekologia w wielkim mieście

o nim do ludzi, którzy z pozoru nie mają nic do czynienia ze światem finansowych gier? Wspólnie z organizacją Friends of the Earth Europe realizujemy projekt „Finansowanie zrównoważonej przyszłości”, który ma na celu obnażenie praktyk międzynarodowych korporacji i instytucji finansowych, które coraz powszechniej sięgają po zasoby naturalne, do tej pory będące dobrem wspólnym. Oferta usług finansowych staje się coraz bardziej zróżnicowana i skierowana jest nie tylko do korporacji, firm i instytucji państwowych, ale także osób fizycznych i gospodarstw domowych. Produkty bankowe - karty kredytowe, lokaty, ubezpieczenia, kredyty konsumenckie i hipoteczne są coraz bardziej dostępne, wręcz handlowcy banków zabiegają, aby korzystać z przygotowanych przez nich produktów. Często analizy dochodów i sytuacji finansowej potencjalnych klientów pokazują już na początku, że kredytobiorca będzie miał problemy ze spłaceniem należności wobec banku, nie zraża to jednak niektórych „doradców” finansowych, którzy wiedzą, że w razie kłopotów ze spłatą bank odzyska swoje pieniądze, konfiskując dorobek życia kredytobiorcy.

źródło zdjęcia: <https://www.foeeurope.org/>

Nieco inaczej ma się sprawa lokat bankowych- tutaj bardzo ważne jest zwrócenie uwagi na to, w co bank zamierza inwestować powierzone mu pieniądze. Jak wypracowany zostanie zysk, który oferuje bank? Czy będzie to np. uprawa soi na terenach, gdzie jeszcze kilka miesięcy temu rósł las tropikalny, a może palmy olejowej w miejscu, skąd wyrugowana została rdzenna ludność, a może odbywa się to kosztem milionów cierpiących głód rolników, których towary nie mogą konkurować ze sprowadzaną na masową skalę, produkowaną w sposób przemysłowy żywnością. Najgorsze w tym wszystkim jest to, że przeciętny człowiek nie jest tego zupełnie świadomy. O tych praktykach nie mówi się głośno, a co więcej, zbyt wielu wpływowym ludziom zależy, aby społeczeństwo nie było o nich świadome. Prowadzona przez nas kampania ma zmienić tę niekorzystną dla ludzi i środowiska sytuację. Z jednej strony we współpracy z FoEE bardziej dokładnie przyglądamy się działalności banków, których produkty oferowane są na europejskim rynku, z drugiej strony pracujemy z konsumentami, aby byli dociekliwi, jaką politykę prowadzi bank, z którego usług chcą skorzystać. Projekcja filmu, poprzedzona dyskusją była świetną okazją do refleksji i przeanalizowania tego trudnego, jednak jakże ważnego tematu.

Więcej informacji: www.foeeurope.org

Polecamy zapoznać się z raportem:

www.foeeurope.org/bumitama_diary_destruction_250314

Projekt dofinansowany ze środków UE

Kampania „Finansowanie zrównoważonej przyszłości” *Financing sustainable future* jest dofinansowana ze środków Unii Europejskiej. Za treść artykułu odpowiedzialny jest Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach. Poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej

Natura 2000 w Polsce

Halina Stolarczyk

Polska zajmuje niespełna 2.97 % powierzchni lądowej Europy, a na jej obszarze występuje ogromna różnorodność roślin, zwierząt i krajobrazów, z których wiele nie występuje w pozostałych krajach Europy i świata. Bogactwo biologiczne w dużym stopniu wynika z różnic klimatycznych, geologicznych i geomorfologicznych, ale nie tylko. Dużą rolę odegrało również na tych ziemiach długoletnie przywiązanie człowieka do ziemi i kultura rolna jej mieszkańców. Przez wieki ludzie praktykowali różne sposoby uprawy roli, co sprzyjało rozwojowi licznych „siedlisk półnaturalnych” bogatych w gatunki roślin i zwierząt dzikiej przyrody nielicznych lub niespotykanych już w zurbanizowanej Europie. Od wybrzeża Morza Bałtyckiego, przez równiny niżu środkowopolskiego po szczyty Tatr – bioróżnorodność i krajobraz w Polsce jest doprawdy zadziwiający. W polskim krajobrazie wszędzie odzwierciedla się bogata mozaika narodowościowa, kulturowa, językowa i tożsamościowa Europy. Niewiele jest miejsc na świecie, w których występuje tak zróżnicowane bogactwo siedlisk naturalnych i ostoi dzikiej przy-

Obszar Natura 2000 na rzece Białej, fot. B. Krok

rody kontrastujące ze ściśle powiązanymi krajobrazami kulturowymi na tak małym obszarze.

Natura 2000 to rozbudowana sieć obszarów ochrony przyrody, która powstała, aby zagwarantować przetrwanie najcenniejszych i najbardziej zagrożonych wyginieciem cennych gatunków i siedlisk w Europie. Służy również ochronie różnorodności biologicznej. Sieć ta obejmuje około 26 tys. obszarów. Najnowsze jej rozszerzenie wzbogaciło ją o 166 nowych obszarów o powierzchni równej prawie 18 800 km². Ponad 90 proc. dodanego obszaru to obszary morskie. Podstawą funkcjonowania „Natury 2000” są dwie unijne dyrektywy: Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana dyrektywą ptasią) oraz Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana dyrektywą siedliskową). W myśl dyrektywy ptasiej oraz dyrektywy siedliskowej każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym i gatunkom roślin i zwierząt, o których mowa w tych dyrektywach, warunki sprzyjające ochronie lub zadbać o odtworzenie ich dobrego stanu, m.in. poprzez wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Celem programu „Natura 2000” i jednocześnie obowiązkiem wobec społeczeństwa jest zachowanie różnorodności biologicznej dla przyszłych pokoleń, a państwa członkowskie UE są zobowiązane do podejmowania i przestrzegania w razie potrzeby spójności sieci, w celu utrzymania migracji, rozpowszechniania i wymiany genetycznej gatunków. Ta ambitna wizja programu „Natura 2000” może kojarzyć się z wieloma ograniczeniami rozwoju lokalnego

go. To tereny gdzie można prowadzić gospodarstwa agroturystyczne, edukację ekologiczną albo produkować zdrową żywność. Zwiększają szansę dla samorządów na zdobycie dofinansowania na realizację projektów i programów poprawiających stan infrastruktury, prywatni właściciele gruntów zlokalizowanych w granicach obszarów Natura 2000 mogą liczyć na dodatkowe źródła dochodów za wykonanie działań ochronnych. Natomiast zakazami objęte zostały tylko te działania które, w spo-

sób znaczący mogą pogorszyć właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został utworzony obszar „Natura 2000”. Program Natura 2000 mimo wielu ograniczeń inwestycyjnych i rozwojowych, w przeciwieństwie do wielu istniejących od lat w polskim prawodawstwie form ochrony przyrody, może nieść ze sobą nie tylko korzyści strictly przyrodnicze ale również stanowić źródło dochodu i promocję regionu.

Batyskaf zwodowany

Aleksandra Józewicz

13 lutego 2015 r. odbyło się uroczyste „wodowanie” interaktywnego batyskafu o wdzięcznej nazwie *Piekielnica* - nowego narzędzia edukacyjnego Muzeum Przyrodniczego w Ciężkowicach. Batyskaf, podobnie jak prezentacja *Trójwymiarowa rzeka* oraz gra terenowa *Skarby rzeki*, znajdująca się przed budynkiem Muzeum, zostały przygotowane w ramach projektu Unikalne walory Doliny Rzeki Białej wartością społeczną i ekonomiczną regionu, dofinansowanego ze środków EOG. W uroczystym otwarciu wzięli udział między innymi: Burmistrz Ciężkowic – Zbigniew Jurkiewicz, Maria Staniszewska – Prezes Polskiego

Klubu Ekologicznego, przedstawiciel Ciężkowicko-Rożnowskiego Parku Krajobrazowego, pracownicy Muzeum oraz nauczyciele i uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Ciężkowicach, którzy jako pierwsi mogli wziąć udział w interaktywnych pokazach. Narzędzia edukacyjne będą wykorzystywane w Muzeum, aby przybliżyć zwiedzającym bioróżnorodność rzeki Białej i w sposób atrakcyjny przedstawić ważne z punktu widzenia ochrony tego miejsca kwestie związane z prawidłowym użytkowaniem rzeki.

Bateria pomysłów

W czerwcu 2015 r. rozpoczniemy realizację projektu pt. **Bateria pomysłów. Konkurs na najlepszą kampanię edukacyjną dotyczącą właściwego postępowania z bateriami skierowaną do rówieśników**. Projekt będzie realizowany w roku szkolnym 2015-2016 i jest skierowany do szkół podstawowych z terenu 16 województw. Konkurs będzie dwuetapowy, a o zakwalifikowaniu drużyn do drugiego etapu zdecyduje zarówno ocena jury jak i internautów. W ramach projektu zostanie opracowana gra planszowa dla młodszych uczniów, którzy bezpośrednio nie będą za-

angażowani w przygotowanie prac konkursowych, ale będą mogli wspierać swoje drużyny poprzez zbiórkę zużytych baterii oraz głosowanie w sieci (wspólnie ze swoimi bliskimi). Przewidziano atrakcyjne nagrody zarówno dla zwycięskiej drużyny, szkoły i nagrody indywidualne dla uczniów i nauczyciela będącego opiekunem grupy. Wszelkie informacje na temat projektu będą zamieszczane na stronie internetowej naszej organizacji.

[AJ]

Projekt jest dofinansowany ze środków NFOŚiGW

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY KOŁO MIEJSKIE W GLIWICACH

Uznając prawo każdej osoby ludzkiej do życia w czystym i zdrowym środowisku za jedną z podstaw godnego życia oraz stojąc na stanowisku pełnego poszanowania integralności natury i zachodzących w niej zjawisk, Klub wyznacza sobie misję ratowania i poprawy stanu środowiska, ochrony przyrody oraz życia i zdrowia człowieka.

Cele działania Klubu są następujące:

- *uznanie zrównoważonego rozwoju jako podstawy polityki społeczno-gospodarczej państwa,*
- *ochrona środowiska, w tym ekologia rozumiana jako ochrona zwierząt, roślin i ochrona całego dziedzictwa przyrodniczego,*
- *ochrona krajobrazu naturalnego i dziedzictwa kulturowego,*
- *kształtowanie w społeczeństwie świadomości, że jakość życia zależy od racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi i zachowania równowagi między środowiskiem a rozwojem cywilizacji,*
- *powszechna edukacja ekologiczna.*

Redakcja: Aleksandra Józewicz **Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach** ul. Ziemowita 1 III piętro skr. poczt. 489 44-100 Gliwice
www.pkegliwice.pl ; Faks: 32 231 85 91 E-mail: biuro@pkegliwice.pl

www.pkegliwice.pl